

استیون کلمان
ترجمه‌ی محمد جوادی

کبوتر انگلیسی

کلمن، استیون، ۱۹۷۶ - Stephen, Kelman
کیوتر انگلیسی: استیون کلمن، ترجمه‌ی محمد جوادی
تهران: افق، ۱۳۹۲.
۲۸۰ ص.

ادبیات امروز، زمان: ۹۳
978-964-369-873-7

نیپا
عنوان اصلی: Pigeon English, C 2011

داستان‌های انگلیسی - قرن ۲۰ م.
جوادی، محمد، ۱۳۵۹ - مترجم

PZ ۱۳ ک ۸ ک ۲ ۱۳۹۱

۹۱۴/۸۲۳۳

۳-۱۳۵۸۲

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری

فروست

شلیک

وضعیت فهرست‌نویسی

یادداشت

موضوع

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده‌بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

کیوتر انگلیسی

ادبیات امروز / زمان: ۹۳

نویسنده: استیون کلمن

مترجم: محمد جوادی

مدیر هنری و طراح جلد: کیانوش خریب پور

حروف چینی، تصحیح و صفحه‌آرایی: آناهید نسر افق

شابک: ۷-۷-۸۷۳-۳۶۹-۹۶۲-۹۷۸

چاپ اول: ۱۳۹۲، ۱۵۰۰ نسخه

لیترگرافی: سبب • چاپ و صحافی: پژمان، تهران

حقوق چاپ و نشر، انحصاراً برای

مؤسسه‌ی نشر افق محفوظ است.

نقل بخش‌هایی از متن با ذکر منبع بلامانع است.

۱۳۰۰۰ تومان

تهران، ص. پ. ۱۱۳۵ - ۱۳۱۶۵

تلفن ۶۶۱۱۳۳۶۷

www.ofoqco.com

info@ofoqco.com

مقدمه‌ی مترجم

استیون کِلِمان سال ۱۹۷۶ در شهر لُتن^۱ انگلستان به دنیا آمد. فعالیت جدی ادبی‌اش را از سال ۲۰۰۵ با نگارش نمایش‌نامه آغاز کرد. کبوتر انگلیسی اولین رمان اوست که سال ۲۰۱۱ منتشر شد و همان سال در فهرست نهایی جایزه‌ی بوکر قرار گرفت و نامزد نهایی جایزه‌ی کتاب اول گاردین نیز شد. این رمان هم‌چنین نامزد دریافت جوایز ادبی دِزمووند الِیوت^۲ و گلکسی نشنال بوک^۳ سال ۲۰۱۱ و ای‌مپک دابلین^۴ سال ۲۰۱۳ شد. داستان کبوتر انگلیسی برگرفته از ماجرای واقعی دامیلولا تی‌لور^۵، مهاجر ده‌ساله‌ی نیجریه‌ای، است که سال ۲۰۰۰ در یکی از مناطق جنوب لندن اتفاق افتاد؛ حادثه‌ای که نویسنده را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد و انگیزه‌ای می‌شود برای نوشتن این رمان. داستان از زبان پسری یازده‌ساله روایت می‌شود که به تازگی به انگلیس مهاجرت کرده است و با اتفاقی دلخراش مواجه می‌شود؛ اتفاقی که برای او تجربه‌ای جالب و در عین حال اندوهناک به بار می‌آورد.

با وجود واقعیت تلخ داستان که بازگوکننده‌ی وضعیت فقر نوجوان در جامعه‌ی امروز انگلستان است، کِلِمان داستان را به گونه‌ای زیبا در قالب زبان محاوره‌ای نوشته است. او علاوه بر پرداختن به طرح اصلی داستان از زبان هریسون (با نام مخفف هری

1. Luton

3. Galaxy National Book

5. Damilola Taylor

2 Desmond Elliott

4. IMPAC Dublin

در داستان) موضوع مهاجرت، تضاد فرهنگی دو کشور غنا و انگلستان، سازگاری با شرایط و قوانین جدید، و روبه‌رو شدن با فضای پر از جرم و جنایت جنوب لندن را به تصویر می‌کشد.

می‌توان گفت کبوتر انگلیسی از لحاظ سبک و استفاده از ژانرگون^۱ یادآور رمان نانوردشت اثر جی. دی. سلینجر^۲ است؛ چرا که هم‌چون سلینجر، کلمان نیز در ورای لایه‌های بیرونی داستان که با رویکردی صریح از زبان هریسون بیان می‌شود، به دنبال راهی برای بیان مشکلات نوجوانان و جوانان البته در کشور انگلستان است؛ کشوری که برای برقراری دموکراسی در دیگر کشورهای جهان باید، هم در داخل و هم در خارج، با گزند و چهره‌ای بی‌نقص و مقتدر از خود نشان دهد.

در ترجمه‌ی فارسی هم سعی شده سبک نویسنده در ساخت جمله‌ها و جنس و رنگ واژه‌ها حفظ شود. برای مثال استفاده از واژه‌هایی مانند "خفن"، "بچه‌تنه" و "راستکی" یا جمله‌هایی مانند "کی بود؟" به جای "چه کسی را؟" و گاه جلو آوردن فعل جمله مانند "سرت رو زیاد نبر توه" در راستای همین هدف بوده است. البته سعی شده این تغییرها تا جایی صورت بگیرد که ضمن حفظ سبک و انسجام داستان، خواننده در خواندن متن با مشکل مواجه نشود. علاوه بر این، استفاده از واژه‌های انگلیسی - غنایی یا همان "Pidgin English" در داستان، چالش دیگری بود که بدون استفاده از فرهنگ‌های اصطلاحات خاص این واژه‌ها امکان‌پذیر نبود. پیچین^۳ از دو زبان متفاوت ساخته شده است که صرفاً برای فهمیدن و فهماندن منظور خود به یکدیگر و برقراری ارتباط پدید می‌آید. از این رو، پیچین مجموعه‌ای است از حرکات، صداها، و واژه‌ها و ساخت‌هایی بسیار ساده. این زبان اصولاً هنگام دادوستد میان بومیان دو جامعه‌ی زبانی متفاوت پدید می‌آید. ناگفته نماند پیچینی که مثلاً میان سخنگویان دو زبان انگلیسی و غنایی پدید می‌آید یا پیچینی که میان سخنگویان دو زبان فرانسوی و الجزایری پدید می‌آید کاملاً متفاوت است. از این رو پیچین یک زبان واحد با ساختار و واژگان واحد

نیست و هیچ سخنگوی بومی هم ندارد. در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای این واژه، معادل نیم‌زبان ساخته شده و در میان زبان‌شناسان معادل‌های زبان آمیخته و پیچین رایج‌تر است. از نمونه‌های پیچین انگلیسی و غنایی به کاررفته در داستان می‌توان به واژه‌هایی نظیر "Asweh" که مخفف "I swear" یا "Hutious" که در زبان انگلیسی به معنی ترسناک "Frightening" است اشاره کرد.

موضوع مهم دیگر در ترجمه‌ی رمان کبوتر انگلیسی، توصیف و به‌کارگیری مفاهیم فرهنگی مردم عا از جمله اعتقادات، رسوم، بازی‌ها و غذاهای این کشور بود که تحقیق گسترده‌ای را در این زمینه برای من به‌همراه داشت. هم‌چنین، از آن‌جا که بسیاری از واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی خاص به کاررفته در کتاب را در فرهنگ‌های عمومی انگلیسی نیافتم، بر آن شدم تا با جست‌وجو در فرهنگ‌های معتبر آنلاین معادل‌های دقیق و درستی انتخاب و جایگزین کنم. یکی دیگر از دشواری‌های ترجمه‌ی این رمان، نشان دادن تعجب و شگفتی این نوجوان آفریقایی از تعدد مترادف‌های یک واژه در زبان انگلیسی و چگونگی انتقال صحیح آن به فارسی بود. انتخاب معادل‌های مناسب فارسی و مترادف آن‌ها باید با دقت خاصی صورت می‌گرفت تا خواننده را از خط اصلی داستان دور نکند.

چالش دیگر در ترجمه‌ی این رمان، برگردان عنوان کتاب به فارسی بود. استیون کلمان با ظرافتی خاص با دو کلمه‌ی "Pigeon" در عنوان کتاب "Pigeon English" و "Pidgin" در "Pidgin English" بازی کرده است. و به این ترتیب، نویسنده خواسته هم به موضوع (Pigeon) و هم به سبک داستان (Pidgin) اشاره کند. اما با توجه به این که هر زبانی ساختاری متفاوت دارد، ترجمه‌ی تحت‌لفظی بسیاری از اصطلاحات و واژگان به زبان دیگری بی‌معنی و نامفهوم خواهد بود. بنابراین سعی شده برای عنوان کتاب معادلی انتخاب شود که ضمن داشتن جذابیت، با عنوان انگلیسی کتاب و موضوع داستان مرتبط باشد. در مجموع می‌توان گفت چالش‌های فوق در برگردان این اثر به زبان فارسی، آن را از ترجمه‌ای صرف، به فعالیتی پژوهشی و آموزنده تبدیل کرد.